

Epilog

Når denne boka kommer ut har det gått fire år siden vi avsluttet vår studie av forebyggingsarbeidet i politiet. Siden vår undersøkelse har det ifølge Politidirektoratet pågått et videreutviklingsarbeid, rettet mot styringsverktøy og flere arbeidsformer i arbeidsfeltet vi beskriver, både på direktoratsnivå og på den enkelte politistasjon. Overfor oss understreker Politidirektoratet at saksfeltet er komplekst og at prosessene derfor tar tid, men noen nyvinninger trekkes fram: Politidistriktene har fått mer klart definerte oppdrag, gjennom såkalte resultatavtaler. Her er alle politidistrikter og relevante særorgan gitt oppdrag med hensyn til forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme, og politiets forpliktelser skal følges opp og rapporteres på. En gruppe med representanter fra alle direktorater med oppdrag i handlingsplanen møtes jevnlig for å koordinere oppfølgingen, bidra til å bedre kommunikasjonen mellom etatene og, ved behov, sørge for nødvendige tiltak i tilfeller der den tverretatlige innsatsen ikke fungerer i tråd med handlingsplanen. Større utfordringer løftes til en tilsvarende gruppe på departementsnivå.

Politidirektoratet opplyser også om at Justis- og beredskapsdepartementet har igangsatt en studie på radikaliseringskontaktordningen. Studien er tenkt som kunnskapsgrunnlag i videreutvikling av ordningen. Blant annet vil grunnlaget benyttes i utvikling av studieemne på Politihøgskolen i forebygging av radikaliserings og voldelig ekstremisme. Dette vil ha oppstart i 2024 og være særlig rettet mot radikaliseringskontaktene.

Som tidligere nevnt ble politiets håndtering før og under angrepet i Bærum i 2019 grundig evaluert med tanke på styrking og forbedring av metoder for forebygging. Det samme gjelder drapene i Kongsberg i oktober 2021, der forebyggende politi var involvert i flere år før hendelsen (Henriksen et al., 2022). Disse evalueringene blir i sin tur fulgt opp av Politidirektoratet, og forslag til forbedringstiltak i politiet er utviklet. En

tilsvarende evaluering av skytingen i Oslo i juni 2022 er under arbeid. I begge de to sistnevnte evalueringene står forholdet og grenseoppganger mellom politiets innsats og psykisk helsevern sentralt. Politidirektoratet trekker også fram veiledningsfunksjonen til Regionalt ressurscenter om vold og traumatisk stress (RVTS) Øst, som deltar månedlig på nettverksmøter med radikaliseringskontaktene i politiet som et viktig bidrag til kompetanseheving og styrking av innsats og samarbeid mellom ulike tjenester, spesielt mellom politi og helsetjenestene.

Disse og andre endringer i politiets styring og metodikk betyr selvfølgelig at ikke alle de empiriske skildringene i boka stemmer eksakt med hvordan arbeidet gjøres i dag. Mye er imidlertid likt. Vi mener dessuten at disse endringene i liten grad berører våre sentrale funn og analyser, som hovedsakelig relaterer seg til arbeidets innramming, som er veldig lite endret siden vi gjorde vårt feltarbeid. De overordnede premisene som ligger i problembeskrivelsen og de foreskrevne løsningene i regjeringens handlingsplan står i hovedsak uforandret. Heller ikke i revisjoner som ble gjort i 2020 ble aspektene vi har problematisert i denne boka tatt opp. Det snakkes fortsatt om «radikalisering», selv om dette begrepet er like omdiskutert som i 2014. Arbeidsfeltet som rammes inn av «bekymring» er fremdeles et vagt og motsetningsfylt oppdrag, der ulike politiske og samfunnsmessige agendaer og kryssende prinsipielle hensyn kommer sammen. Politiet og andre aktører må med andre ord fremdeles manøvrere i det samme landskapet fylt av dilemmaer og utydeligheter, og utfordringer som ikke kan finne sin grunnleggende løsning i justeringer av arbeidsmetoder eller lokale handlingsplaner og veiledere. Vi mener at behovet for en bredere debatt rundt de fundamentale premisene som følger av bekymringsregimet dermed er like stort som da vi gjorde våre undersøkelser – for ikke å si enda større. Og vår klare anbefaling står ved lag: at myndighetene ser nærmere på utfordringene på når neste handlingsplan på dette feltet skal utvikles.